

ШЫМКЕНТ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ТҮЛЕК МОДЕЛІ
6B04104 - «МЕМЛЕКЕТТІК ЖӘНЕ ЖЕРГІЛІКТІ БАСҚАРУ» БББ

Шымкент, 2024

Бакалавриат түлегі моделі

Түлектің құзыреттілік моделін әзірлеу сөзсіз Болон процесінің негізгі бағыттарын және қазіргі еңбек нарығының талаптарын іске асырудың шарты. Түлектің құзыреттілік моделі (бакалавриат) белгілі бір дәрежедегі (лауазымдағы), сол немесе басқа бейіндегі маман қандай кәсіби міндеттерді шеше алуы керек деген келесі сұраққа жауап беруге арналған. Шымкент университетінде стейкхолдерлер мен барлық мүдделі тұлғалардың сұраныстарына жауап беретін ЖОО түлегінің заманауи моделін қалыптастырудың негізгі мәселесі кадрлық, оқу-әдістемелік, ақпараттық және материалдық-техникалық қажетті ресурстармен қамтамасыз етілетін болады. Университет мақсатты кадрлық жұмысты жүргізеді, университеттің материалдық-техникалық базасын жоспарлы жетілдіру және саясаты, еңбек нарығында сұранысқа ие бакалавр-түлекті даярлау сапасын қамтамасыз ету.

Білім беру бағдарламасын әзірлеудің нормативтік-құқықтық базасы келесі құжаттарға негізделген:

- "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңы;
- Мемлекеттік жалпыға міндетті жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру (ғылым және жоғары білім министрінің бұйрығы 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2) (бұдан әрі – МЖМБС);
- Кредиттік технология бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережелері жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқыту (бұйрық Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі №152);
- Жоғары және (немесе) ұйымдар қызметінің үлгілік қағидалары жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру (Білім және ғылым министрінің бұйрығы Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 30 қазандағы № 595);
- Білім беруге қойылатын біліктілік талаптары жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беретін ұйымдардың білімі және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесі (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 17 маусымдағы бұйрығы № 391 жыл);
- Іске асырылатын білім беру бағдарламаларының тізілімін жүргізу қағидалары жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары, сондай-ақ білім беру бағдарламаларының тізіліміне енгізу негіздері және мыналардан ерекшеліктер (Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің бұйрығы 2022 жылғы 12 қазан № 106).
- Еуропалық тасымалдау жүйесін пайдалану жөніндегі Нұсқаулық және кредиттік бірліктердің жинақталуы (ECTS);
- Жоғары сапаны қамтамасыз ету үшін стандарттар мен нұсқаулықтар еуропалық жоғары білім беру кеңістігіндегі білім (ESG).

Білім беру бағдарламасында оқыту және бағалау әдістері құзыреттілік бағытының идеологиясына сәйкес әзірленген және оқытудың түпкілікті

нәтижелеріне негізделген. Білім беру бағдарламаларының құрылымы мен мазмұны толық анықталған. Білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің сұраныстарына сәйкес жаңартылады.

Осы білім беру бағдарламасын әзірлеу кезінде өңірлік еңбек нарығының талаптары ескерілді.

Білім беру бағдарламасы білім беру процесі мен еңбек нарығына қатысушылардың қажеттіліктері мен сұраныстарын ескере отырып әзірленген.

Түлектің моделі - бұл бітірушінің сапалық жүйесі, оның қызметінің нәтижесі.

Түлек моделі

6B04104 – «Мемлекеттік және жергілікті басқару» білім беру бағдарламасының мақсаты - мемлекеттік қызмет көрсету саласында жоғары деңгейдегі білікті мемлекеттік қызметкерлерді, сонымен қатар еліміздің экономикасын бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытындағы міндеттерді орындау барысында мықты талдаушылық, зерттеушілік және көшбасшылық қасиеттерге ие, командалық жұмыс дағдылары бар, қызметті тұтынушыға бағыттауға байланысты мамандарды дайындау.

«Мемлекеттік және жергілікті басқару» білім беру бағдарламасының міндеттері:

- елдің және оның өңірлерінің экономикасы, халық шаруашылығын және оның салаларын басқару, мемлекетті және оның аумақтық құрылымдарын басқару саласында толыққанды, сапалы жоғары білім және кәсіби құзыреттілік алу;

- жоғары жалпы интеллектуалдық даму деңгейіне ие болу, сауатты және дамыған сөйлеуді, гуманитарлық мәдениетті, жоғары адамгершілік, этикалық және құқықтық нормаларды, экономикалық ойлаудың кеңдігі мен мәдениетін, басқарушылық еңбекті ғылыми ұйымдастыру дағдыларын меңгеру; шығармашылық әлеуетті, өз бастамасы мен жаңашылдығын дамыту; жоғары базалық білімнің келесі сатыларында оқуын жалғастыру; мамандығы бойынша жұмысқа барынша тез орналасу мүмкіндігін қамтамасыз ететін бітірушілердің жұмыс күші нарығындағы бәсекеге қабілеттілікке ие болу.

Білім беру бағдарламасы бойынша оқыту нәтижелері

Оқыту нәтижелері	
ON 1	Мемлекеттік және жергілікті басқару саласындағы озық білімге негізделген, зерттелетін саладағы білімі мен түсініктерін көрсету; ғылыми және философиялық таным әдістерімен табиғи және әлеуметтік әлемді ғылыми тұрғыда түсінуді және зерттеуді

	қамтамасыз ететін философия негіздерін білу арқылы қалыптасқан дүниетанымдық ұстанымдар негізінде қоршаған шындыққа баға беру.
ON 2	Мифологиялық, діни және ғылыми дүниетанымның мазмұнын және ерекшеліктерін интерпретациялау; Қазақстанның тарихи дамуының негізгі кезеңдерін, заңдылықтарын және өзіндік ерекшелігін терең түсіну және ғылыми талдау негізінде азаматтық ұстанымын көрсете білу.
ON 3	Академиялық адалдық принциптері мен мәдениетінің маңызын ұғыну; әлеуметтік және өндірістік салаларда болып жатқан барлық құбылыстарға жеке баға беру; Қазақстанның қазіргі заманғы оқиғаларының себептері мен салдарын талдау үшін тарихы сипаттау әдістері мен тәсілдерін қолдана білу.
ON 4	Әлеуметтану, саясаттану, мәдениеттану, психологияның базалық білімі негізінде түрлі тұлғааралық, әлеуметтік және кәсіби қарым-қатынас салаларындағы жағдайларға баға беру; жеке және кәсібі бәсекеге қабілеттілігін таныту; байланысқа қатысушылардың іс-әрекеттеріне баға беру.
ON 5	Мемлекеттік және жергілікті басқару саласында одан әрі оқуды өз бетінше жалғастыру үшін қажетті оқыту дағдылары; өзінің моральдық және азаматтық ұстанымын дамыту;
ON 6	Өзін-өзі дамыту және мансаптық өсу үшін өмір бойына жеке білім беру траекториясын құру, дене шынықтыру әдістері мен құралдары арқылы толыққанды әлеуметтік және кәсіби қызметті қамтамасыз ету үшін салауатты өмір салтын ұстану.
ON 7	Әлеуметтік, этикалық және ғылыми жинақтарды ескере отырып, пайымдаулар қалыптастыру үшін ақпаратты жинауды және түсіндіруді жүзеге асыру; тұлғаралық, мәдениетаралық және өндірістік (кәсіби) қарым-қатынас мәселелерін шешу мақсатында қазақ, орыс және шет тілдерінде ауызша және жазбаша түрде қарым-қатынас жасай білу.
ON 8	Грамматикалық білімдер жүйесін, белгілі бір тілде тиісті ниет білдірудің прагматикалық құралдарын жеткілікті көлемде түсіну негізінде лингвистикалық және сөйлеу ресурстарын дұрыс пайдалана білу.
ON 9	Жеке іс-әрекеттерінде түрлі ақпараттық және коммуникациялық технологияларды: интернет-ресурстары, ақпаратты іздеу, сақтау, өңдеу, қорғау және тарату бойынша бұлтты және мобильді қызметтерді қолдана білу;
ON 10	Кәсіби деңгейде білім мен түсінуді қолдану, дәлелдерді қалыптастыру және қаржы саласындағы мәселелерді шешу;
ON	Қазақстандық қоғамның іскерлік, мәдени, құқықтық және этикалық

11	нормаларын пайдалану;
ON 12	Мемлекеттік және жергілікті басқару саласындағы оқу практикалық және кәсіби міндеттерді шешу үшін теориялық және практикалық білімді қолдану; Мемлекеттік және жергілікті басқару саласындағы фактілерді, құбылыстарды, теорияларды және олардың арасындағы күрделі тәуекелділікті білу және түсіну;
ON 13	Әлемде танылған әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар саласындағы пәнді практикада қолдана білу; талдаудың әдіснамасын таңдау;
ON1 4	Ғылыми зерттеулердің әдістерін және академиялық хатты білу және оларды қаржы саласында қолдану; мемлекеттік және жергілікті басқару ғылымындағы білімді интеграциялық процестердің қазіргі заманғы өнімі ретінде синтездеу;
ON 15	Мемлекеттік және жергілікті басқару саласындағы бүкіл әлеуметтік-саяси кластерді зерттеуге арналған ғылыми әдістер мен тәсілдерді қолдана білу; зерттеудің нәтижелерін жинақтай білу; жаңа білімді синтездеу және оны гуманитарлық әлеуметтік маңызды өнімдер түрінде ұсыну;

Түлектің кәсіби қызметінің мінездемесі

«Мемлекеттік және жергілікті басқару» білім беру бағдарламасы түлектерінің кәсіптік қызмет саласы. Оларға: мемлекеттік және жергілікті басқару органдары, экономиканың мемлекеттік секторы, ұйымды тиімді басқаруды қамтамасыз ету, мемлекеттік және жергілікті басқару жүйелерін ұйымдастыруға және жұмыс істеуіне қатысу, әлеуметтік-экономикалық даму үрдістеріне сәйкес басқаруды жетілдіру, халық шаруашылығын басқару.

Бітірушінің кәсіби қызметінің объектілері: мемлекеттік және жергілікті басқару органдары; жергілікті атқарушы органдардың аппараттары (аудандардың, қалалардың, облыстардың әкімдіктері); ұлттық, мемлекеттік және жеке компаниялар; халықаралық ұйымдар және халықаралық басқару органдары.

Бітірушінің кәсіби іс-әрекетінің міндеттері. Білім беру бағдарламасының түлектері келесі кәсіби қызметті жүзеге асыра алады:

Ұйымдастыру-басқару қызметі:

- Қазақстан Республикасының және әкімшілік-аумақтық бірліктердің (округтердің, аудандардың, қалалардың, облыстардың) экономикалық және әлеуметтік дамуының әртүрлі салаларында басқарушылық қызметті жүзеге асыру;

- стратегиялық және тактикалық жоспарлаудың, менеджменттің ең тиімді әдістерін, ережелері мен рәсімдерін қолдану;

- жалпы мемлекеттік мүдделердің басымдығын сақтай отырып, оларды жүзеге асырудың жергілікті факторлары мен жағдайларын ескеретін ғылыми негізделген шаруашылық шешімдер қабылдау.

Өндірістік-басқару қызметі:

- осы процеске оң ықпал етудің әкімшілік-экономикалық тетіктерін жетілдіру жөніндегі қорытындылар мен ұсыныстарды тұжырымдау мақсатында аумақтардың, әкімшілік аудандардың және облыстардың әлеуметтік-экономикалық даму процесін сипаттайтын көрсеткіштерге салыстырмалы талдау жүргізу;

- басқарудың қазіргі заманғы қағидаттарын қолдану, әзірленген ғылыми-әдіснамалық және ұйымдастырушылық-технологиялық басқару базасын пайдалану;

- мемлекеттің, экономика салаларының және өңірлердің экономикалық стратегиясын қалыптастыру, стратегиялық жоспарлау және ағымдағы қызметті жоспарлау, олардың орындалу тиімділігін талдау

Жобалау қызметі:

- экономиканың көп құрылымы және оның бәсекеге қабілеттілігін арттыру жағдайында тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің экономикалық және әлеуметтік даму перспективаларын ғылыми негіздеу үшін жоспарлы-болжамды есептеулер жүргізу;

- заң шығару бастамасын көрсетуде жергілікті өкілді органдардың белсенділігін ынталандыру мақсатында талдамалық, анықтамалық, нормативтік-нұсқаулық және басқа да материалдар дайындау.

Түлектің құзыреттілік моделі

Бітірушінің құзыреттілік моделі ЖОО-дағы оқу үдерісін ұйымдастыруға және оның мазмұнына бағдар болып табылады. Қазіргі өмір түлектен кәсіби білім мен дағдыларды ғана емес, сонымен қатар басқалармен тиімді қарым-қатынас жасауды, кәсіби және әлеуметтік ортадағы өзгерістерге икемді жауап беруді, өзін тұлға және кәсіби маман ретінде үздіксіз дамытуды талап етеді. Өмір шындығы талаптарын ескере отырып, бітірушінің моделі жас маманды дайындаудың тұтастығы мен жүйелілігін қамтамасыз ететін кешенді, пәнаралық байланысқа негізделген.

Бітіруші модель – университетте оқу нәтижесінде алынған және оның жеке және кәсіби қасиеттерін біріктіретін болашақ маманның тұлғалық стандартының ғылыми негізделген, егжей-тегжейлі сипаттамасы.

Университеттегі кәсіптік білім берудің мақсаты – жастарды әртүрлі кәсіби және өмірлік жағдайларды сәтті шешуге, ұжымда белсенді жұмыс жасауға, жауапкершілікке тәрбиелеу қажеттілігі.

Бітірушінің құзыреттілік моделі екі құрамдас бөлікке негізделген – әмбебап және кәсіби құзыреттілік.

Әмбебап құзыреттіліктер болашақ маманның қоғамда, күнделікті өмірде әрекет етуіне, дүниені қабылдауына, ондағы болып жатқан оқиғаларды бағалауға, өзіндік ұстанымын анықтауға және жүзеге асыруға мүмкіндік беретіндіктен, бітірушінің оқытудың кез келген саласындағы құзыреттілігінің негізі болып табылады. Әмбебап құзыреттер – қызметтің кез келген саласында жеке әлеуетті сәтті жүзеге асыру қабілеті.

Кәсіби құзыреттер саладағы нақты атрибуттарға негізделеді және маманның нақты кәсіби жағдайда мақсатқа сай әрекет етуге, әртүрлі кәсіби мәселелерді шешудің әдістерін, формалары мен жолдарын табуға, сондай-ақ жұмыс нәтижелерін бағалауға дайындығы мен қабілетін куәландырады. оның қызметі. Кәсіби құзыреттілік білімдерді, дағдыларды және дағдыларды, сондай-ақ бар немесе ықтимал өндірістік мүмкіндіктер мен ресурстарға сәйкес кәсіби мәселелерді өз бетінше немесе әріптестермен өзара әрекеттестікте икемді шешу қабілетін қамтиды.

Бітірушінің құзыреттілігі БББ игеру процесінде қалыптасады, МЖМБС, Ұлттық біліктілік шеңбері және кәсіптік стандарттар негізінде анықталады.

Оқытудың нәтижелері мен құзыреттері білім беру бағдарламасының мазмұнын анықтайды және қазіргі еңбек нарығының талаптары негізінде, сондай-ақ бітірушілердің азаматтық кемелденуін және жұмысқа қабілеттілігін қалыптастырудың әлеуметтік міндеттерін ескере отырып белгіленеді.

Білім беру бағдарламасын меңгеру нәтижелері бітірушінің алған құзыреттерімен анықталады, яғни. оның кәсіби қызмет міндеттеріне сәйкес білімін, дағдысын және жеке қасиеттерін қолдана білу қабілеті.